

Regionų komiteto nuomonė – Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo skatinant tvarų vandens išteklių valdymą

(2011/C 259/03)

REGIONŲ KOMITETAS

- ragina sustiprinti ES politikos gaires ir priimti naujas reglamentavimo priemones, kuriomis visiems nuo vandens priklausančios veiklos sektoriams kiekvienos valstybės narės hidrologinio baseino lygmeniu būtų aiškiai ir tiksliai apibrėžti efektyvaus vartojimo tikslai;
- prašo Komisijos iniciatyvą dėl efektyvaus vandens naudojimo pastatuose susieti su direktyva dėl pastatų energinio naudingumo ir palikti galimybę reikalavimus dėl efektyvaus vandens naudojimo taikyti tikslingai geografinėms vietovėms, kuriose vyrauja vandens trūkumas;
- ragina Europos lygmeniu nustatyti vienodus kokybės standartus, kurie padėtų įvairiuose veiklos sektoriuose užtikrinti tinkamą pakartotinį vandens panaudojimą kartu atsižvelgiant į skirtingus valstybių narių ypatumus;
- ragina vietos ir regionų valdžios institucijas laikytis požiūrio, kad atsakingas rizikos valdymas yra geriausias būdas veiksmingai reaguoti į ekstremalius reiškinius. Būsimos investicijos, skirtos mažinti jų poveikį, turėtų būti visų pirma skiriamos žaliajai infrastruktūrai kurti;
- atkreipia dėmesį į lemiamą vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį renkant duomenis aplinkos srityje ir siūlo dabar veikiančią Europos sausros observatoriją performuoti į Europos vandens observatoriją;
- atsižvelgdamas į Direktyvos 2000/60/EB įgyvendinimo tikslus, siūlo laikotarpiu iki 2020 m. užtikrinant tvarų vandens išteklių valdymą siekti šių konkrečių ir patikrinamų tikslų: 1) sutaupyti 20 proc. daugiau vandens visuose jį naudojančiuose sektoriuose, 2) 20 proc. padidinti vandentakių, kuriems taikomos renatūralizavimo priemonės, visų pirma siekiant pagerinti jų hidrologinę apsaugą, 3) 20 proc. padidinti šiuo metu žemės ūkyje arba pramonėje pakartotinai panaudoto ir (arba) išvalyto vandens apimtį; nori, kad siekiant šio tikslo būtų užtikrintas tiesioginis Merų pakto narių dalyvavimas.

Pranešėjas

Nichi VENDOLA (IT / ESP), Apulijos regiono pirmininkas

Pamatinis dokumentas

2010 m. spalio 29 d. ES Tarybai pirmininkaujantios Vengrijos raštas

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. džiaugiasi, kad ES Tarybai pirmininkaujanti Vengrija kreipėsi į Komitetą norėdama pasikonsultuoti dėl vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens skatinant tvarią vandentvarką ir tikisi, kad ateityje turės galimybę aktyviau dalyvauti tvaraus vandens išteklių valdymo politikoje ir sprendimų priėmimo procese kaip organas, atstovaujantis institucijoms, kurios turi tuos sprendimus įgyvendinti ir apskritai atsako už gamtinių išteklių apsaugą, atsižvelgiant į vaidmenį, kurį tos institucijos atlieka kuriant tvaraus vystymosi modelius;

2. pritaria 2010 m. liepos 28 d. JT rezoliucijai, kurioje pripažįstama, kad prieigą prie geriamojo vandens yra visuotinė, neliečiama, natūrali ir su teise į gyvybę susijusi žmogaus teisė: „[...] švarus vanduo, būtinas gyvybei ir gerai sveikatai palaikyti, ir yra žmogaus teisė“⁽¹⁾.

3. mano, jog vandens ištekliai – tai ribota žmonijos paveldo dalis ir jie yra būtini visų gyvų organizmų ir natūralių ekosistemų išlikimui, todėl mano, kad vandeniui neturi būti taikomi rinkos dėsniai ir konkurencijos taisyklės. Kiekvienas žmogus turi pagarbiai elgtis su šiuo turtu ir jį saugoti, kad jo užtektų būsimoms kartoms;

4. pripažįsta vandens ekologinį ir etinį aspektą, taigi ir tai, kad kiekviena moralinė bendruomenė (apimanti visa kas gyva ir ne) turi teisę tenkinti savo svarbiausius vandens poreikius, ir mano, kad būtina kurti dalyvavimu pagrįstus vandens išteklių valdymo modelius – pagrindines viešosios ir visuotinės svarbos paslaugas – kad būtų užtikrintas visiškasis šio valdymo tvarumas ir nuoseklus įtraukimas į kitas politikos sritis, kuriomis siekiama tvaraus augimo;

5. pažymi, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atsako už viešųjų erdvių valdymą. Tai reiškia, kad joms tenka atsakomybė už politikos sritis, susijusias su tvariu vandens valdymu, įskaitant teritorijų planavimą, infrastruktūrą, judumo politiką, licencijų išdavimą, žemės ūkį ir kraštovaizdžio tvarkymą, pritaikymą prie klimato kaitos, apsaugą nuo potvynių ir turizmą.

Vietos ir regionų valdžios institucijos taip pat atsakingos už šių politikos sričių sinergiją, taigi, jų darbas iš esmės yra kompleksinis – reikia atsižvelgti į teritorinio planavimo poreikius, taigi ir į adekvatų socialinį ir ekonominį regionų vystymąsi. Kai kuriose Europos valstybėse daugelis jų yra atsakingos ir už viešąjį vandens išteklių tiekimą ir nuotekų tvarkymą. Todėl gyvybiškai svarbu, kad vietos ir regionų valdžios institucijos aktyviai dalyvautų būsimoje Europos vandens politikoje;

6. pritaria, kad ES būtinai turi pradėti naują vandens išteklių etapą ir tikisi, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms bus suteikta galimybė tiesiogiai ir aktyviai dalyvauti iš naujo apibrėžiant, koordinuojant ir derinant jau esamas direktyvas ir strategijas, pavyzdžiui, Vandens pagrindų direktyvą, Požeminio vandens direktyvą, Vandens stygiaus bei sausų strategiją, taip pat prisidėti prie šiuo metu rengiamų ES prisitaikymo prie klimato kaitos pasiūlymų bei tikslų ir nuo pat pradinio etapo dalyvauti rengiant Europos vandenų apsaugos veiksmų planą ir taip užtikrinti platų visuomenės dalyvavimą;

7. mano, kad dėl didėjančio žmogaus veiklos poveikio vandens ištekliams, taip pat dėl kitų nesustabdomai plintančių reiškinių (pvz., ekosistemų nykimas, biologinės įvairovės mažėjimas, mažėjantis dirvožemio gebėjimas sulaikyti vandenį, dirvožemio blogėjimas, taip pat klimato kaita ir kt.), būtina įgyvendinti valdymo ir apsaugos priemones, kurios apimtų visas ES politikos sritis: vandens, energijos, žemės ūkio, transporto, atliekų, turizmo, kovos su klimato kaitos padariniais ir pritaikymo prie klimato kaitos, t. y. būtina laikytis kompleksinio, o ne sektoriaus požiūrio;

8. kviečia valstybes nares, padedant vietos ir regionų valdžios institucijoms, parengti aiškia vandens kainų nustatymo politiką atsižvelgiant į nacionalinio ir vietos lygmens prerogatyvas, skirtingas geografines ir klimato sąlygas, taip pat susijusius socialinius ir ekologinius aspektus. Tokia politika turėtų būti pagrįsta ne tik Vandens pagrindų direktyvoje (2000/60) apibrėžtu principu „teršėjas moka“, bet ir, jei reikia, progresiniais mokesčiais pagal principą – „švaistytojas moka“, kadangi pastarojo principo taikymas leistų kompensuoti gamtos išteklių praradimą. Ši priemonė, kartu su tinkama švietimo kampanija aplinkos apsaugos klausimais, skatina vartotojus sąmoningiau elgtis su vandens ištekliais naudojant labai taršius produktus (pavyzdžiui, farmacinės atliekos, kosmetika, pesticidai ir t. t.) ir galėtų užtikrinti daug veiksmingesnį ir efektyvesnį vandens išteklių valdymą net ir ekonominiu požiūriu;

⁽¹⁾ 2010 m. liepos 28 d. JT rezoliucija (A/RES/64/292).

9. pripažįsta lemiamą mokslo žinių ir technologinių naujovių vaidmenį kuriant pažangius hidrologinio ciklo valdymo metodus, nes tai yra labai svarbus aspektas planuojant naujus su infrastruktūra susijusius veiksmus. Tuo pat metu moksliniai tyrimai ir inovacijos gali būti svarbi augimo ir darbo vietų kūrimo varomoji jėga žaliojoje pramonėje;

10. mano, kad vandens klausimas turi būti sprendžiamas atsižvelgiant į platesnį kontekstą. Šis klausimas apima ne tik vandens stygių ir potvynius, bet ir kitas žinomas su vandeniu susijusias grėsmes, kurias lemia klimato kaita, pavyzdžiui, tokias kaip kritulių intensyvumas ir kylantis jūros lygis, arba tas, kurių dar nežinome;

Hidrologinis ciklas – svarbiausias prisitaikymo prie klimato kaitos politikos aspektas

11. atkreipia dėmesį, kad iki šiol vykusiose diskusijose dėl klimato kaitos vandens išteklių dar nepripažinti pagrindine ekosistemos dalimi ir kad jų tausojimas ir apsauga yra būtina išankstinė visų kovos su klimato kaitos padariniais ir prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmų sąlyga, todėl, be kita ko, patvirtina vietos ir regionų valdžios institucijų norą atlikti atsakingą ir iniciatyvų vaidmenį apibrėžiant ir įgyvendinant klimato kaitos poveikio švelninimo veiksmus⁽²⁾;

12. supranta, kad klimato kaitos poveikis visiems vandens ištekliams turės didelių socialinių ir ekonominių pasekmių ES teritorijoje: išaugs gaivalinių reiškinių intensyvumas ir dažnumas. Todėl siekiant sumažinti šiuos padarinius, būtina laikytis kompleksinio ir solidaraus požiūrio, apimančio ne tik geografinius, ekonominius ir socialinius tam tikro subjekto ar susijusio sektoriaus aspektus, bet visas Bendrijos politikos sritis. Šiuo tikslu Europos, nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu reikia stiprinti mokslinį bendradarbiavimą siekiant išaiškinti priežastinius ryšius, kurie sukelia gaivalinius meteorologinius reiškinius (potvynius ir sausras) Europoje;

13. pripažįsta, kad ES regionuose klimato kaitos padarinių poveikis vandens ištekliams yra skirtingas. Todėl Europos Sąjungos regionai susiduria su labai skirtingomis vandens problemomis, susijusiomis su jo kiekiu (perteklius arba stygius) ir laikotarpiu, kada šios problemos kyla (pavasario potvyniai arba vasaros sausras). Prisitaikymo priemonės, kurių reikia imtis atsižvelgiant į atitinkamų ES regionų skirtingus geografinius, ekonominius ir socialinius aspektus, turi būti lanksčios ir jas taikant būtina griežtai laikytis subsidarumo principo⁽³⁾;

14. supranta, kad klimato kaitos padariniai pakeis ir nulems (nors ir skirtingu mastu) Europos regionų vandens išteklių

padėtį, paskatins dar daugiau konfliktų tarp įvairių vartotojų ir galbūt sustiprins migracijos reiškinius, visų pirma atokiausiuose regionuose, esančiuose itin pažeidžiamose geografinėse teritorijose;

15. teigiamai vertina ES bendrą kovos su žmogaus veiklos nulemtais klimato kaitos padariniais politiką ir mano, kad tinkamas vandens išteklių valdymas yra veiksminga ir būtina priemonė mažinti išmetamą CO₂ kiekį ir skatinti tvaraus augimo modelius, kurie leistų efektyviai vartoti gamtinius ir energijos išteklius;

16. laikosi nuomonės, kad patikimos turimų vandens išteklių įvertinimo procedūros, leidžiančios susipažinti su padėtimi, yra būtinos siekiant nustatyti teisingą Europos vandens ir aplinkos politiką pripažįstant būtinybę susieti rezultatus, gautus taikant klimato modelius Europos lygmeniu ir taikant hidrologinius modelius regionų ir vietos lygmeniu;

17. ragina ES ir valstybes nares didinti žaliosios energijos gamybą ir įgyvendinti visas nedidelių, CO₂ dujų į aplinką neišskiriančių hidroelektrinių statybai reikalingas priemones, visų pirma vietovėse, kuriose tai leidžia morfologinės, ekonominės ir gamtos sąlygos, pirmiausia vandenų ekologinė būklė ir ES vandens pagrindų direktyvoje nustatyti kriterijai, taip pat vandenų tinkamumas laivybai;

18. ragina ES ir valstybes nares imtis reikalingų priemonių šiluminei vandens taršai apriboti ir kiek galima sumažinti vandens naudojimą vėsinimo tikslais pramonės ir energetikos įrenginiuose, pirmiausia tais atvejais, kai kyla problemų dėl vandens išteklių prieinamumo, biologinės įvairovės ir visuomenės sveikatos;

19. kalbant apie vandens krizės poveikio švelninimo veiksmus, mano, kad naujos investicijos į tam tikros teritorijos vandens infrastruktūrą gali būti laikomos prisitaikymo priemone tik tuo atveju, kai paklausa daugiau ar mažiau atitinka turimus išteklius, kadangi, atsižvelgiant į vietos sąlygas, nauji ir kitokie technologiniai ir valdymo sprendimai gali padėti padidinti išteklius be papildomo vandens išteklių eksploatavimo;

20. supranta, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turės atlikti aiškinamąjį vaidmenį ir didinti supratimą apie hidrologinio ciklo lemiamą reikšmę vandens išteklių valdymo strategijoms siekiant rasti veiksmingus ir bendrus prisitaikymo prie klimato kaitos sprendimus ir skatinti įvairius regionų bei vietos subjektus dalytis patirtimi;

⁽²⁾ RK nuomonė dėl baltosios knygos „Prisitaikymas prie klimato kaitos. Europos veiksmų programos kūrimas“, CdR 72/2009 fin.

⁽³⁾ Baltoji knyga „Prisitaikymas prie klimato kaitos. Europos veiksmų programos kūrimas“, COM(2009) 147 galutinis.

Išlaikyti vandens paklausos ir pasiūlos pusiausvyrą atsižvelgiant į aplinkos apsaugos reikalavimus ir Vandens pagrindų direktyvą

21. mano, kad priemonės ir veiksmai, kuriais siekiama geriau valdyti vandens išteklius, turi būti planuojami kaip vientisas procesas, kuriuo siekiama įvairių tikslų atsižvelgiant į tiesiogiai ar iš dalies suinteresuotų subjektų įvairovę bei vadovaujantis vandens išteklių viešumo, taip pat nešališkumo, aplinkos kokybės, visuomenės sveikatos, vandens socialinių funkcijų ir socialinės apsaugos principais;

22. supranta, kad teisingo vandens išteklių naudojimo atsižvelgiant į aplinkos etiką būtų galima pasiekti taikant geriausias vandens ėmimo, tiekimo ir naudojimo metodus, kai jais disponuojama ir jie yra ekonomiškai pagrįsti, ir užtikrinant, kad vidutinės trukmės laikotarpiu bus išlaikyta pusiausvyrą tarp lankstaus ir patikimo valdymo, aplinkos apsaugos reikalavimų ir ekonominio ir socialinio vystymosi siekių;

23. ragina sustiprinti ES politikos gaires ir ES priimti naujas reglamentavimo priemones, kuriomis visiems veiklos sektoriams (namų ūkių, pramonės, žemės ūkio, žuvininkystės, akvakultūros, turizmo ir hidroenergetikos) kiekvienos valstybės narės hidrologinio baseino lygmeniu būtų aiškiai ir tiksliai apibrėžti vartojimo efektyvumo tikslai;

24. mano, kad, nors planavimo prioritetų pobūdis ateityje gali skirtis atsižvelgiant į įvairių valstybių narių ypatumus, vandens išteklių naudojimo planavimas, kuris turi būti vykdomas vadovaujantis upių baseinų valdymo planais, yra būtinas procesas, kuriame dalyvaujančios vietos ir regionų valdžios institucijos gali solidariai, tvariai ir nuosekliai, laikydamosi *Vandens pagrindų direktyvos* principų, siekti sinergijos ir pasiekti, kad būtų atliekama didžioji dalis ekologinių funkcijų ilguoju laikotarpiu nesudarant kliūčių vandens išteklių atkūrimui, teisėtam jų naudojimui ir tinkamai apsaugai;

25. mano, kad vandens perkėlimas iš vieno hidrologinio baseino į kitą (pirmenybę suteikiant perkėlimui tarp valstybių narių baseinų) turi būti laikomas bendros regioninės valdymo strategijos, kuri turi būti parengta išsaugant hidrologinį, hidrogeologinį, aplinkos, socialinį ir ekonominį tvarumą, taip pat teisingą ribotų vandens išteklių skirstymą, dalimi ir turėtų tapti išsamaus poveikio vertinimo objektu;

26. mano, kad siekiant teisingai apibrėžti strategijas jas pritaikant prie augančio vandens poreikio ir teritorinių ypatumų, labai svarbu suprasti visą vandens sistemų struktūrą, pavyzdžiui, išmanyti natūralių vandens telkinių hidrologinius ciklus ir įvertinti vandens ėmimo, paskirstymo ir naudojimo sistemų efektyvumą;

27. prašo į ES daugiametę finansinę programą (2013–2020 m.) įtraukti naujas investavimo programas, kuriose pirmenybę būtų teikiama ilgalaikėms iniciatyvoms ir leistų valstybėms narėms kurti naujus infrastruktūros plėtros planus tik tada, kai jos priims ir įgyvendins struktūrinių veiksmų programas

vandens valdymo srityje. Be to, vandens nudruskinimo – daug energijos sunaudojančio proceso – infrastruktūrą reikėtų laikyti alternatyva tais atvejais, kai teikiama nauda nusveria šios infrastruktūros daromą didelį poveikį aplinkai. Rekomenduoja šiuo tikslu naudoti daugiapakopio valdymo struktūrą, kad būtų galima pagerinti vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą rengiant nacionalines programas;

28. pritaria, kad vandens taupymo priemonių svarbiausias prioritetas – vandens vartojimo efektyvumas (*vandens trūkumo problemos sprendimo būdų hierarchija*⁽⁴⁾), ir teigiamai vertina Komisijos iniciatyvą dėl efektyvaus vandens naudojimo pastatuose, kuri turėtų būti susieta su direktyvą dėl pastatų energinio naudingumo⁽⁵⁾ siekiant skatinti laikytis ekologinio tvarumo principo statant miestus ir pastatus. Reikalavimas efektyviai naudoti vandenį pastatuose turėtų būti taikomas tik geografinėms vietovėms, kuriose vyrauja vandens trūkumas;

29. įsipareigoja skatinti naudoti netradicinius vandens išteklius propaguojant pakartotinio vandens naudojimo ir valymo kultūrą visose srityse atsižvelgiant į valstybių narių ypatumus ir skirtingus jų tikslus šioje srityje ir skatinant vietos ir regionų valdžios institucijas numatyti ekonomines ir mokesčines priemones, pritaikytas prie vietos sąlygų ir skirtas remti tvarią gamybą ir mažinti požeminio vandens eksploatavimo mastą, kur tai yra būtina;

30. mano, kad naujojoje BŽŪP būtina nustatyti naujus kompleksinio paramos susiejimo principus, kurie padėtų skleisti gerą vandens išteklių valdymo praktiką, taip pat įpareigotų pasirinkti ūkininkavimo ir vandens naudojimo metodus atsižvelgiant į teritorijoje turimus vandens išteklius;

31. siūlo dalį naujosios BŽŪP fondų skirti vandens taupymui žemės ūkyje skatinti ir šiuo tikslu priimti ekonomines ir mokesčines priemones, kurios skatintų auginti mažai vandens reikalaujančias kultūras („daugiau pasėlių iš vieno lašo“), taip pat remti priemones, skirtas ariamos žemės išsaugojimui ir aplinkos regeneravimui ir taip sudaryti sąlygas miškų ir šlapžemių išsaugojimui, mažinti dirvos degradaciją ir eroziją, užkirsti kelią dykumėjimui ir sūrus vandens prasiskverbimui į pakrančių požeminius vandenis;

32. laikosi nuomonės, kad reikia nedelsiant priimti teisės aktą, kuriuo – jame nustačius bendrus tikslus dėl veiksmingo ir našaus vandens išteklių naudojimo atkuriant vandens telkinius ir pakartotinai panaudojant vandens nuotekas – Europos lygmeniu būtų nustatyti vienodi kokybės standartai, kurie padėtų įvairiuose veiklos sektoriuose ir įvairiomis sąlygomis užtikrinti tinkamą pakartotinį vandens panaudojimą; tai

⁽⁴⁾ Komunikatas dėl vandens trūkumo ir sausrų problemos Europos Sąjungoje sprendimo, COM(2007) 414 galutinis.

⁽⁵⁾ 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo.

padėtų įtvirtinti požiūrį dėl vandens išteklių surinkimo ir pakartotinio jų panaudojimo, kurio tikslams visiškai pritariama, kartu suvokiant, kad dėl skirtingų valstybių narių ypatumų šios priemonės įgyvendinimas susijęs su skirtingais poreikiais;

Ekstremalių reiškinių valdymas. Nauji intervencijos būdai

33. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas laikytis požiūrio, kad atsakingas rizikos valdymas yra geriausias būdas veiksmingai reaguoti į ekstremalius reiškinius, ir atsakyti požiūrio, kad siektinas tikslas – optimalus krizių valdymas (nuo krizių valdymo prie rizikos valdymo);

34. ragina valstybes nares ir vietos ir regionų valdžios institucijas, atsižvelgiant į savo prerogatyvas ir kompetenciją ir vadovaujantis Direktyvos dėl potvynių rizikos įvertinimo ir valdymo (2007/60) 7 straipsnio nuostatomis, siekti geresnio civilinės saugos techninių ir operatyvinių padalinių ir aplinkos departamentų ir (arba) agentūrų, atsakingų už hidrologinės rizikos prevenciją ir valdymą, veiksmų koordinavimo bei skatinti keistis ir dalytis žiniomis ir patirtimi; be to, ragina vietos ir regionų valdžios institucijas kuo labiau sutelkti tarpvalstybinio bendradarbiavimo projektus (tarp valstybių narių, tarp valstybių narių ir trečiųjų šalių) pagal Potvynių direktyvos (2007/60) 8 straipsnį dėl tarpvalstybinių upių baseinų;

35. laikosi nuomonės, kad vandens politika turi būti grindžiama šiais trimis procesais: rinkimu, sulaikymu ir sausiniu (angl. *storing, containing and drainage*), kurių tikslas – sumažinti vandens cikle pikų skaičių. Taip sudaromos sąlygos natūraliam vandens nuotėkiui, kai yra vandens perteklius ir kartu užtikrinama, kad bus pakankamai vandens tuo laikotarpiu, kai jo trūksta;

36. mano, kad būtina teikti pirmenybę natūralios aplinkos gerinimo ir atkūrimo veiksams, t. y. ekstremalių reiškinių prevencijos ir jų poveikio mažinimo veiksams, žinant, kad tokio pobūdžio veikla, kuri leidžia išsaugoti biologinę įvairovę ir vykdant tvarią žemėtvarką atkurti natūralią upių baseinų hidrologinę būklę, taip pat yra nepaprastai veiksminga priemonė ne tik riboti vis didėjantį dirvožemio sandarinimą, bet ir mažinti klimato kaitos padarinių poveikį;

37. mano, kad viena tokių prevencinių priemonių – vandens sistemai suteikti daugiau erdvės. Tai galėtų būti papildomų atvirų vandenų kūrimas, taip pat daugiafunkcė žemėnauda, kai vandeniui skiriama vieta ir kartu žemė naudojama apgyvendinimo, užimtumo, judumo, poilsio arba gamtos tikslais. Labai svarbus vaidmuo šioje srityje tenka vietos ir regionų valdžios institucijoms;

38. ragina ES ir valstybės nares deramą dėmesį skirti Europos solidarumo fondui, kuris yra būtina ekonominio ir socialinio

solidarumo priemonė ekstremalių reiškinių atveju, ir nustatyti naudojimosi jo lėšoms taisykles ir valdymo procedūras, kad būtų išnaudotos visos jo teikiamos galimybės;

Valdymas ir tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimas. Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo

39. atsižvelgdamas į Vandens pagrindų ir Potvynių rizikos įvertinimo ir valdymo direktyvas, mano, kad baseino planavimo metodas, pagal kurį pagrindinis aplinkos, teritorinės ir ekonominės analizės vienetas yra upės baseinas, yra tinkamas užtikrinti vienodą vandens išteklių apsaugą visoje ES teritorijoje;

40. laikosi nuomonės, kad kalbant apie upių baseinų valdymo planus ir bendrą ir pasidalijamąjį vandens išteklių valdymą, vietos ir regionų valdžios institucijoms, kurios žino piliečių lūkesčius ir poreikius, turi būti suteiktos planavimo, įgyvendinimo ir kontrolės funkcijos, o ES ir valstybės nares, atsižvelgdamos į savo prerogatyvas, turi rengti politikos gaires ir nustatyti valdymo prioritetus;

41. pabrėžia vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį, kurį jos atlieka stebėdamos ir kontroliuodamos, kaip įgyvendinama Europos vandens išteklių politika, kadangi tik tiesiogiai ir aktyviai dalyvaujant šioms institucijoms užtikrinama apsaugos ir išsaugojimo veiksmų sėkmė: pažadinamas priklausymo teritorijai jausmas ir supažindinama su teritorijos gamtiniais ištekliais;

42. ragina taikyti teises ir finansines priemones, esamas arba kurios bus netrukus priimtoms, (*hidrografinių baseinų valdymo planai, kaimo plėtros ir sanglaudos programos, struktūriniai fondai ir kt.*), kurių tikslas orientuoti vandens išteklių valdymą kiekvieno baseino rajono lygmeniu kompleksiskai ir susietai įvertinant visus to baseino aspektus (pvz., išteklių kokybė ir kiekybė, laivyba ir transportas, energetikos sistema ir pan.) ir atsižvelgiant į tarpvalstybinių vandenų bendrą valdymą;

43. mano, kad neseniai priimta ES *Dunojaus regiono strategija* yra sėkmingas tarpvalstybinio bendradarbiavimo ir vandens išteklių valdymo pavyzdys, ji parengta atsižvelgiant į Vandens pagrindų direktyvą ir socialinių ir aplinkos požiūriu visiškai atitinka tvarumo siekius, Komitetas tikisi, kad į jos įgyvendinimą bus tiesiogiai įtrauktos vietos ir regionų valdžios institucijos;

44. atkreipia dėmesį į lemiamą vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį renkant duomenis aplinkos srityje⁽⁶⁾ (labai svarbus GMES (Pasaulinė aplinkos ir saugumo stebėsenos sistema) programos indelis) ir siūlo dabar veikiančią Europos sausros observatoriją performuoti į Europos vandens observatoriją ir išplėsti jos kompetencijos sritį pavedant tvirtinti ir suderinti turimą informaciją apie Europos vandens išteklius;

⁽⁶⁾ RK nuomonė „vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo ateičiai aplinkos politikoje“, Cdr 164/2010 fin.

45. mano, kad siekiant ekosistemos paslaugoms suteikti socialinį ir ekonominį matmenį ir sėkmingai ES įgyvendinti aplinkos strategiją „ne tik BVP“, būtina užtikrinti su informacijos apie aplinkos būklę ir vandens išteklius ir susijusių rodiklių nuoseklumą, skaidrumą ir patikimumą (7);

Baigiamosios pastabos

46. remdamasis pavyzdine iniciatyva „Tausiai išteklius naudojami Europa“ tikisi, kad Strategijos „Europa 2020“ stebėsenos platformos veikla galės prisidėti prie Europos Komisijos veiksmų, t. y. apibrėžiant strategiją ir kuriant veiklos priemonės vandens išteklių, energijos ir atliekų tvarkymo srityse, ir supranta, kad visi šioms sritims būdingi aplinkos aspektai vienas su kitų glaudžiai susiję;

47. primena, kad su vandens kokybe susijusi politika daro poveikį turimam vandens kiekiui ir jo galimam naudojimui įvairioms reikmėms, todėl prašo į šį aspektą atsižvelgti. Šiomis aplinkybėmis vertėtų veiksmų imtis kuo anksčiau, pirmiausia produktų politikos srityje, kad būtų iširtas produktų poveikis vandens kokybei atliekant gyvavimo ciklo analizę ir tiriant poveikį aplinkai;

48. išipareigoja ypač atidžiai stebėti, kad būsimos Europos ir nacionalinės investicijos, skirtos mažinti klimato kaitos, šiuo konkrečiu atveju gaivalinių reiškinių (potvynių ir sausrų) poveikį, būtų visų pirma skiriamos *žaliajai infrastruktūrai* kurti (pvz., potvynių sulaikymo įrenginiai, natūralūs vandens sulaukymo baseinai, miškų atkūrimas ir kalnų gamtos saugojimas, pakrančių ir šlapžemių atkūrimas, šlaitų sisteminimas ir stabilizavimas ir t. t.), kad būtų užtikrinta teritorijos vandenų apsauga, saugoma biologinė įvairovė, atkuriami gamtos išteklių ir atveriamos naujos turizmo ir užimtumo galimybės. Kai žalioji infrastruktūra netinka arba ji negalima dėl vietos sąlygų, bus

reikalinga pilkai infrastruktūra (dirbtinės užtvankos, upės tėkmės nukreipimas, pylimai ir t. t.), kad būtų galima nuo potvynių apsaugoti žemę, žmones ir ekonomiką;

49. norėtų, kad pagal mokslinių tyrimų bendrąją programą būtų sudarytos palankesnės sąlygos mokslo žinių ir technologijų perdavimo priemonėms, kad būtų galima vystyti naujas technologijas, kurios ne tik didintų Europos konkurencingumą, bet ir leistų veiksmingai valdyti vandens išteklius ir diegti šioje srityje naujoves;

50. primena savo poziciją, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms turi būti sudaryta galimybė tiesiogiai pasinaudoti finansiniais išteklių, gaunamais taikant šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo ribojimo sistemą, kad galėtų finansuoti vietos lygmeniu įgyvendinamas kovos su klimato kaita programas (8) išipareigojant dalį šių lėšų skirti veiklai, kurios tikslas – ugdyti visuomenės vandens svarbos suvokimą, pavyzdžiui, produkto etiketėse nurodyti gamybai sunaudojamo vandens kiekį, skatinti vandeniu imlių gamybos procesų aplinkosaugos vadybą (EMAS) arba rengti informavimo ir švietimo aplinkos apsaugos klausimais iniciatyvas ir tai pradėti daryti jau ikimokyklinėse įstaigose;

51. atsižvelgdamas į Direktyvos 2000/60/EB įgyvendinimo tikslus, siūlo laikotarpiu iki 2020 m. užtikrinant tvarų vandens išteklių valdymą siekti šių konkrečių ir patikrinamų tikslų: 1) sutaupyti 20 proc. daugiau vandens visuose jį naudojančiuose sektoriuose, 2) 20 proc. padidinti vandentakių, kuriems taikomos renaturalizavimo priemonės, visų pirma siekiant pagerinti jų hidrologinę apsaugą, 3) 20 proc. padidinti šiuo metu žemės ūkyje arba pramonėje pakartotinai panaudoto ir (arba) išvalyto vandens apimtį; nori, kad siekiant šio tikslo būtų užtikrintas tiesioginis Merų pakto narių dalyvavimas.

2011 m. birželio 30 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkė

Mercedes BRESSO

(7) Trečioji Komisijos ataskaita dėl tolesnės veiklos, vykdomos pagal Komunikatą dėl vandens trūkumo ir sausrų Europos Sąjungoje (2011) 133 galutinis.

(8) CdR 164/2010 fin.